CYFARFOD	FFORWM CYLLIDEB YSGOLION
DYDDIAD	30 Medi 2024
TEITL	Balansau Ysgolion Blwyddyn Gyllidol 2023/24
PWRPAS	Cyflwyno er gwybodaeth
ARGYMHELLIAD	Derbyn yr adroddiad
AWDUR	Kathy Bell – Cyfrifydd Grŵp Ysgolion

1 <u>Balansau Ysgolion</u>

1.1 Atodir er gwybodaeth patrwm balansau ysgolion dros 5 mlynedd, sydd hefyd yn cynnwys balansau ysgolion unigol ar 31 Mawrth 2024 (**atodiad 1**).

Dyma grynodeb o'r cyfnod cyn COVID –

31 Mawrth	cynradd	dilynol	uwchradd	arbennig	**cyfanswm**	+ / -	
2017	£2,018,515		£816,787	£43,230	**£2,878,532**		
2018	£2,743,045	£425,372	£893,695	-£43,633	**£4,018,479**	£1,139,947	
2019	£2,481,037	£484,789	£973,687	£60,860	**£4,000,373**	-£18,105	
2020	£2,469,193	£398,894	£1,428,560	£36,343	**£4,332,991**	£332,617	
2021	£5,847,190	£656,128	£3,848,722	£401,222	**£10,753,263**	£6,420,272	COVID
2022	£9,123,329	£843,785	£6,066,267	£661,596	**£16,694,977**	£5,941,715	COVID
2023	£6,573,803	£820,853	£3,980,691	£541,680	**£11,917,027**	-£4,777,950	
2024	£4,980,580	£811,962	£2,161,056	£588,473	**£8,542,071**	-£3,374,957	

Gwelwch effaith blynyddoedd COVID ar balansau ysgolion. Dros y ddwy flynedd diwethaf mae lleihad sylweddol wedi bod a rhagwelir lleihad pellach erbyn diwedd 2024/25.

Dyma ydi'r patrwm cenedlaethol. Nid yw balansau ysgolion Cymru wedi'i cyhoeddi gan Llywodraeth Cymru hyd yma, ond mae gwaith gan cyfrifwyr yr awdurdodau yn dangos lleihad o £95miliwn ym malansau rhwng Mawrth 2023 a Mawrth 2024.

1.2 Mae 3 ysgol gynradd a 3 ysgol uwchradd gyda diffyg ar ddiwedd y flwyddyn ariannol 20232/24. Mae swyddogion addysg a cyllid yn gweithio gyda'r ysgolion i adnabod datrusiad i'r sefyllfa.

2 Cynllun Cyfarwyddo Defnydd Balansau

2.1 Mae gan yr Adran Addysg rym i gyfarwyddo'r corff llywodraethu sut i wario'r elfen o'u balansau sydd dros y trothwy o £50,000 i Ysgolion Cynradd ac £100,000 i Ysgolion Uwchradd ac Arbennig. Yn absenoldeb unrhyw ddarpariaeth benodol yn y Rheoliadau, trothwy o £100,000 sydd hefyd yn cael ei ddefnyddio ar gyfer Ysgolion Dilynol.

2.2 Mae'r trefn gweithredu yn parhau fel y llynedd –

- pob ysgol gyda dros 5% o falansau neu gyda balansau dros y trothwy i gwblhau holiadur ar ddefnydd bwriedir
- yn ddibynnol ar gynnwys yr holiadur a posib sgwrs gyda'r ysgol bydd yr Adran Addysg yn cyfarwyddo sut i ddefnyddio'r balansau
- adolygu os ydi ysgol wedi gweithredu yn unol a chyfarwyddid yr Adran Addysg ac os ddim tynnu'r arian yn ôl
- mae cyfle i swyddogion gyflwyno sylwadau am fuddsoddiadau penodol fyddai yn arwain at wella'r ysgol

3. Casgliad

3.1 Mae ysgolion yn defnyddio balansau i gefnogi disgyblion presennol. Wrth osod cyllidebau 2024/25 mae defnydd pellach o'r balansau. Mae defnydd o balansau i osod cyllideb unai yn yn gohirio toriadau fydd rhaid gweithredu yn y dyfodol, neu i bontio cyfnod lle rhagwelir cynnydd mewn cyllid yn y dyfodol agos.

4. Argymhelliad

4.1 Dylai'r Adran Addysg a'r Adran Gyllid gydweithio yn agos gydag ysgolion i wneud defnydd doeth o'r balansau sylweddol sydd yn parhau ar gael yn 2024/25.

4.2 Dylai'r Adran Addysg a'r Adran Gyllid barhau i fonitro cyllidebau ysgolion.